

Био-разнообразие, общи проблеми и местни конфликти в защитените природни територии

Giuseppe Carrus и M. Bonnes

Био-разнообразие, общество и стабилно развитие

Засилената екологична заинтересованост на обществото, доведе до увеличаване на дейността на академици и политици към включване на човешкият елемент към проблемите на консервацията. Човешкият елемент е отразен в дефиницията на био-разнообразието, като 'културно' разнообразие в допълнение към 'природното' разнообразие.

Значението на човешкият елемент е важен мотив при оформяне на икономическите, социални и др. перспективи за управление на био-разнообразието и фигурира като взаимоотношение човек-природа, в т.н. програма "Човек и Биосфера", въведена в началото на 70те. Тази програма включва 13 проекта, един от които директно се занимава с управлението на защитените територии. Проектът за биосферните резервати в програмата "Човек и Биосфера" цели да обедини целите на консервацията на природата с целите по развитие, чрез въвеждането на стабилни практики в управлението на защитените територии, чрез въвличането и активното участие на местното население. Тази цел беше наскоро официално отразена в стратегията от Севиля.

Социално-психологични аспекти в управлението и институциите на защитените природни територии

Целта на прилагането на социална психология в управлението на защитените територии е да развие по-ефективни стратегии и да окуражи процеса на консервация сред различните заинтересовани лица в защитените територии. Съществуват два проблема: проблеми по отношение на природата и общи проблеми.

Проблемите по отношение на природата засягат увеличената загриженост на населението по отношение на природата. В миналото психологичните анализи по проблемите на екологията обхващаха по-обща глобални становища и пренебрегваха загрижеността на населението по отношение на редица местни проблеми. Тези местни проблеми имат нужда от повече внимание, с цел да се подобри разбирането на предпочитанията и действията на местното население по отношение на природната среда.

Обществените ресурси са от интерес за психолозите, тъй като това са ресурси, ползвани заедно от индивиди и групи, в следствие на което възникват проблеми, в които индивидуалните интереси са в конфликт с колективните. Тези проблеми могат единствено да се решат чрез взаимодействие между тези индивиди и групи. Тази взаимност може да се осъществи или по 'структурен' начин, чрез механизми за компенсация или на 'лично' ниво като се адресират убежденията и становищата на отделните индивиди.

Значение на идентичността

Проблемът на идентичността е от особено значение. Местната идентичност е важна тъй като местното население се очаква да реагира по строго емоционален начин на промените извършвани на тяхна територия, особено когато им е наложено външно решение, напр. определяне на територии за национални паркове. Тази емоционална реакция би се отразила отрицателно върху консервацията, напр. ограничение на развитието. От друга страна емоционалната реакция може да окаже положително влияние върху консервацията, напр. при подобрене на ландшафта.

Груповата идентичност може да действа по два начина, за и против конфликт. Ако индивидите са в група, те са по-положително настроени към самата група и нейните цели. Това може да се постигне само в случаите на партньорство, което включва всички заинтересовани. Ако обаче в групата съществува опозиция на решенията по консервацията, взаимоотношенията в групата могат да засилят още повече тази опозиция.

Примери

Описани са случаите на три защитени територии в Италия. В националният парк 'Gennargentu', местното население се обяви против националния парк, тъй като се ограничаваха техните икономически възможности както и мероприятията за отдых и развлечения. Индивиди извън местното население се обявиха за създаването на парка, тъй като това предоставя възможности както за консервация така и за развитие на икономически дейности. Тази противоположност на мненията се обяснява чрез силната местна идентичност на местното население, в комбинация с факта че решението за определяне на територията на парка им бе наложено отвън, т.е. нямаше консултация с местното население. В морският парк "Tuscan" местното население с икономически интереси беше по-отрицателно настроено в сравнение с останалите, което отново се обяснява със засилената местна идентичност. И накрая в случаят с парк "Sardinia", не беше открита противоположност в мненията на местните и чужди индивиди. Една от разликите е в целите: целите в първите два парка бяха насочени основно към консервация, докато в третия случай те включваха създаването на алтернативни източници на доходи (екотуризм) за населението в икономически западащ район. Като допълнение подходът в третия случай беше по-либерален, базиран на участие и не така силно наложен отвън.

Заклучение

В заключение, въпреки мненията, че като цяло съществува положително отношение по отношение на околната среда, местната и груповата идентичност могат да засилят отрицателното отношение към защитените територии. От практическа политическа гледна точка се препоръчва, при определянето на защитените територии да се вземе предвид оценката на мнозинството от населението.